

Dosarul nr. 3ra-70/22  
2-21015481-01-3ra-26012022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud. L. Holevițcaia)  
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, V. Negru, G. Dașchevici)

## ÎNCHEIERE

13 aprilie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ  
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul  
Judecătorii

Ala Cobăneanu  
Nina Vascan  
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată a lui Vladimir Caterenciuc împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actelor administrative individuale defavorabile

împotriva deciziei din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 2 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani

constată:

La 2 februarie 2021, Vladimir Caterenciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Teritoriale de Asigurări Sociale sect. Ciocana cu privire la contestarea actelor administrative individuale defavorabile și anularea datoriei.

În motivarea acțiunii a indicat că în cadrul ședinței CTAS sect. Ciocana din 6 octombrie 2020, a fost emisă decizia, prin care s-a constatat că în beneficiul lui Vladimir Caterenciuc, a fost achitată necuvenit, cu titlu de prestații sociale, suma de 20 806,40 lei în perioada de timp 1 noiembrie 2018 – 31 octombrie 2020, urmare a beneficierii de serviciul „Asistență personală”.

A relatat că la aceeași ședință, a fost decis ca suma de 20 806,40 lei să fie recuperată prin reținere lunară în cuantum de 20% din pensia lunară până la recuperarea pretinsei datoriei, fapt care a și fost pus în execuare imediat fără acordul beneficiarului și în lipsa unei decizii judecătorești.

A menționat că nu a cunoscut despre faptul că în perioada de timp 1 noiembrie 2018 – 31 octombrie 2020, dânsul primea o sumă de bani necuvenită ca urmare a beneficierii de serviciul „Asistență personală”, deoarece soția sa avea grijă permanent de el, dat fiind faptul survenirii XXXXX.

A mai susținut că dânsul și-a îndeplinit cu bună-credință toate obligațiile și a depus toate actele necesare la organele competente ale statului.

În acest sens, a notat că scrisoarea nr. 243/18 din 1 octombrie 2018, prin care Direcția Asistență Socială Ciocana informează CTAS Ciocana despre faptul că Vladimir Caterenciuc este admis în cadrul Serviciului social specializat „Asistență personală”.

Faptul că scrisoarea nominalizată a ajuns la CTAS Ciocana abia în luna septembrie 2020 nu poate fi imputat dânsului, or, acest lucru nu intră în obligațiile sale.

Astfel, reținerea de 20% din prestarea socială a adus un prejudiciu irecuperabilă bugetului familiei, care este nevoită să împrumute resurse financiare și să se limiteze considerabil pentru a supraviețui.

La fel, a declarat că situația creată afectează grav starea sa de sănătate și a soției sale, din cauza preinsei datorii puse pe umerii lor într-un mod neașteptat.

A precizat că procedura prealabilă de soluționare a litigiului a fost respectată, aceasta fiind depusă la data de 5 ianuarie 2021 la CTAS Ciocana și înregistrată cu numărul 9/21.

Totodată, răspunsul prin care a fost refuzată admiterea solicitărilor a fost expediat la data de 19 ianuarie 2021, în aceste condiții fiind respectat termenul de depunere a cererii de chemare în judecată de 30 de zile.

A invocat că conform punctului 54 Hotărârii Guvernului nr.929 din 15.08.2006, sumele de pensie sau alocație plătite necuvenit și nerecuperate de la beneficiar în legătură cu stabilirea neîntemeiată, stabilirea cu domiciliul în străinătate, expirarea termenului de stabilire, se urmăresc pe cale judiciară.

În acest context, a menționat că CTAS Ciocana a suspendat alocația de îngrijire, iar recuperarea o face din pensia pentru limita de vârstă - fapt care este contrar prevederilor legale.

De asemenea, procesul-verbal nr. 34 din 6 octombrie 2020 a fost întocmit în conformitate cu ordinul 146-A din 22 octombrie 2019 al CNAS, care însă nu a fost publicat în Monitorul Oficial și nu se conține nici pe pagina web oficială a CNAS.

În aceste condiții, a opinat că procedura de adoptare a deciziei respective, a fost una ilegală.

Și-a întemeiat pretențiile în baza pct. 54 din Hotărârea Guvernului nr. 929 din 15 august 2006.

A solicitat declararea nulității procesului-verbal nr. 34 din 6 octombrie 2020, emis de CTAS Ciocana, a certificatului de calculare a sumelor neplătite necuvenit, emis în cadrul ședinței CTAS Ciocana din 6 octombrie 2020 și anularea datoriei de 20 806,40 lei.

La 4 martie 2021, Vladimir Caterenciuc a depus cerere de chemare în judecată concretizată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat anularea deciziei Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. c-9/21 din 19 ianuarie 2021, cu anularea procesului-verbal nr. 34 din 6 octombrie 2020, emis de CTAS Ciocana și a certificatului de calculare a sumelor plătite necuvenit, emis în cadrul ședinței CTAS Ciocana din 6 octombrie 2020.

Prin hotărârea din 2 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani, au fost anulate actele administrative individuale defavorabile – decizia de reținere din contul lui Vladimir Caterenciuc a sumei de 20 806,40 lei, consemnată în procesul-verbal al ședinței comisiei CTAS Ciocana nr. 34 din 6 octombrie 2020, certificatul de calculare a sumelor plătite necuvenit, emise de către CTAS Ciocana din 6 octombrie 2020 și decizia adoptată în procedura prealabilă – refuzul CNAS nr. C-9/21 din 19 ianuarie 2021.

În temeiul prevederilor art. 224 alin. (2) Cod administrativ, a fost dispusă întoarcerea executării deciziei CTAS sect. Ciocana nr. 34 din 6 octombrie 2020.

Prin decizia din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Casa Național de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 2 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău sediul Rîșcani.

Întru argumentarea soluțiilor adoptate, instanțele de judecată ierarhic inferioare au stabilit că decizia CTAS Ciocana de reținere a sumei de 20 806,40 lei, consemnată în procesul-verbal nr. 34 din 6 octombrie 2020 este emisă cu încălcarea legii (în lipsa competenței), deoarece respectiva sumă putea fi urmărită doar pe cale judiciară.

Or, potrivit art. 6 alin. (11) din Legea privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni nr. 499-XIV din 14 iulie 1999 și pct. 54 al Regulamentului, sumele cu titlu de pensii, alocații, indemnizații, plăți capitalizate și suport financiar plătite necuvenit și nerecuperate de Casa Națională, nerestituite de către persoanele care le-au primit se urmăresc pe cale judiciară, adică pot fi recuperate doar în baza hotărârii instanței de judecată.

Mai mult, au reținut instanțele inferioare că deși Vladimir Caterenciuc nu obiectează asupra faptului că suma de 20 806,40 lei a fost achitată necuvenit, potrivit art. 6 alin. (11) din Legea privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni nr. 499-XIV din 14 iulie 1999, respectiva sumă poate fi recuperată de la acesta doar în cazul în care se constată vina reclamantului, fapt care la caz nu a fost demonstrat.

La capitolul dat, instanțele de judecată au subliniat că autoritatea publică, în textul deciziei de reținere din contul lui Vladimir Caterenciuc a sumei de 20 806,40 lei nu a invocat niciun argument din care ar rezulta vina beneficiarului în plata necuvenită cu titlu de alocație a sumei de 20 806,40 lei.

Prin urmare, au remarcat instanțele că pârâtul Casa Națională de Asigurări Sociale, fiind autoritatea care stabilește/plătește alocația, fără a cerceta și a stabili, în modul prevăzut de lege, cine se face vinovat de plata necuvenită a sumei de 20 806,40 lei (beneficiarul sau organul social), în mod arbitrar, fără a stabili persoana vinovată și fără hotărâre judecătorească, a decis recuperarea acestei sume din contul beneficiarului Vladimir Caterenciuc.

La 18 noiembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, iar la 11 ianuarie 2022, prin intermediul poștei electronice, a fost prezentată motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei recurate, cu emiterea unei noi decizii.

În motivarea recursului a invocat că soluția instanțelor ierarhic inferioare este una eronată și neîntemeiată.

A subliniat prevederile art. 39 alin. (6) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, care stabilesc că pensionarul este obligat să comunice, în termen de 30 de zile, organului de asigurări sociale care efectuează plata pensiei, după caz alocației, noile circumstanțe care pot avea ca urmare schimbarea cuantumului pensiei sau suspendarea ei.

Așadar, ținând cont că pentru perioada 1 octombrie 2018 – 31 octombrie 2020, Vladimir Caterenciuc a beneficiat necuvenit de alocație pentru îngrijire, însoțire și supraveghere, organul de asigurări sociale, în temeiul procesului-verbal întocmit, efectuează rețineri, începând cu 1 noiembrie 2020, a câte 20 % din suma pensiei cuvenite până la stingerea datoriei menționate.

A obiectat că instanțele ierarhic inferioare au dat o apreciere eronată prevederilor art. 6 alin. (11) din Legea nr. 499/1999 privind alocațiile de stat pentru unele categorii de cetățeni, și anume au omis din context că sumele plătite necuvenit de alocație din vina beneficiarului (falsificarea actelor, tănuirea unor circumstanțe etc.) se recuperează de la acesta, lunar, în baza deciziei casei teritoriale de asigurări sociale în mărime ce nu depășește 20 la sută din cuantumul alocației.

Totodată, sumele plătite necuvenit se recuperează în baza hotărârii instanței de judecată doar în cazul în care plata alocației încetează.

A reiterat că organul de asigurări sociale just a emis decizia de încasare a sumelor achitate necuvenite lui Vladimir Caterenciuc, urmare a neinformării autorității despre instituirea serviciului de asistență socială, care duce la suspendarea plății în temeiul Legii nr. 499/1999.

Respectiv, organul de asigurări sociale dispune de deplina competență de a calcula/achita prestațiile sociale și urmări plățile achitate beneficiarilor în temeiul deciziilor emise.

Mai mult, instanțele de judecată ierarhic inferioare au concluzionat eronat precum că autoritatea administrativă nu a constatat vinovăția lui Vladimir Caterenciuc în formarea sumei de 20 806,40 lei, or, a fost stabilit că Vladimir Caterenciuc a tănuit circumstanțele prevăzute la art. 39 alin. (6) din Legea nr. 156/1998, deși ultimul era obligat prin lege de a informa organul de asigurări sociale despre faptul beneficierii de serviciul „Asistență socială”.

La 31 ianuarie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Vladimir Caterenciuc copia cererii de recurs depuse de Casa Națională de Asigurări Sociale, fiindu-i explicat dreptul de a depune referință asupra recursului declarat, fiind recepționat de către la 9 februarie 2022, potrivit avizului de recepție (f. d. 150).

Până la data examinării admisibilității recursului, Vladimir Caterenciuc nu a făcut uz de dreptul de a depune referință.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 16 noiembrie 2021, în ședință publică.

Din materialele cauzei rezultă că la 18 noiembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 135, 136).

Tot actele cauzei atestă că decizia motivată din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurentei la 11 ianuarie 2022, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 137).

Se mai constată că la 11 ianuarie 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus motivarea recursului împotriva deciziei din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 139-143).

Astfel, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 16 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău este în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) Cod administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și 246 Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,  
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu